

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 21. října 2021

(Zasedání bude probíhat on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

- 1.1. Organizační informace
- 1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK
- 1.3. Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK
- 1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 16. 9. 2021

2. Oznámení o udělení čestných afiliací

Na vědomí:

- 2.1. Pan prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc. byl k 1. 8. 2021 jmenován emeritním profesorem Univerzity Karlovy.
- 2.2. Pan prof. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D. byl k 1. 10. 2021 jmenován emeritním profesorem Univerzity Karlovy.
- 2.3. Paní Marjolein Poortvliet, Ph.D. je k 21. 10. 2021 jmenována afiliovanou členkou akademické obce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

3. Jmenovací řízení paní doc. PhDr. Evy Voldřichové Beránkové, Ph.D. pro obor Románské literatury

základní informace v příloze č. 1,
teze přednášky v příloze č. 2

4. Jmenovací řízení pana doc. Mgr. Václava Cvrčka, Ph.D. pro obor Český jazyk

základní informace v příloze č. 3,
teze přednášky v příloze č. 4

5. Personálie

Na vědomí:

- 5.1. Pan PhDr. Richard Biegel, Ph.D. (Ústav pro dějiny umění FF UK) byl k 1. 10. 2021 jmenován docentem pro obor Dějiny umění.

Ke schválení:

prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen.

5.2. Návrh oborové rady na pověření člena zkušební komise rolí předsedy pro Státní doktorské zkoušky a obhajoby disertačních prací pro studijní program Historické vědy, obor Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky (tříletá délka studia), jazyk výuky čeština.

doc. Mgr. Lukáš Zádrapa, Ph.D. – předseda

5.3. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, obor Anglický jazyk (všechny varianty):

Mgr. Kateřina Vašků, Ph.D.

Zdůvodnění:

Dr. Vašků navrhujeme z důvodu její odborné specializace: anglická lexikologie, lexikografie a slovtvorba.

5.4. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK pro studijní program Filologie, obor Anglický jazyk (všechny varianty):

Eva Maria Luef, Ph.D.

Zdůvodnění:

Dr. Luef navrhujeme z důvodu její odborné specializace: kognitivní lingvistika, sociolingvistika, sociofonetika a lingvistická antropologie. Dr. Luef zároveň v nejbližší době podá přihlášku k habilitačnímu řízení.

5.5. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, obor Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky:

doc. Mgr. Dušan Deák, Ph.D.,

PhDr. Zdeněk Štipl, Ph.D.

Zdůvodnění:

Dr. Štipl přednáší na indologii FF UK s tematickým zaměřením, které je mezi ostatními českými indology nejbližší tématu disertační práce Mgr. Špicové. Jedná se o respektovaného mladého badatele, nedávno mu v prestižním světovém nakladatelství vyšla monografie (ŠTIPL, ZDENEK. Christian Ashram Movement in India. S.l.: ROUTLEDGE, 2021) a v nakladatelství Academia komentovaný překlad klasického díla indické literatury (Štipl, Zdeněk. Život Vznešeného Kršny. Praha: Academia, 2021).

5.6. Návrh na odvolání členů oborové rady studijního programu Filologie, oboru Latinská medievistika a novolatinská studia (4LM, 4LME, tj. česká i anglická mutace):

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.,

prof. PhDr. Ivan Hlaváček, CSc.,

prof. PhDr. Petr Kubín, Ph.D., Th.D.,
prof. PhDr. Pavel Spunar, CSc. ,
a Mgr. Hana Šedinová, Ph.D.

Zdůvodnění:

Harmonizace oborových rad – změna OR starší akreditace tak, aby byla stejná jako OR nově schválené akreditace.

5.7. Návrh na odvolání člena oborové rady studijního programu Aplikovaná lingvistika se zaměřením na didaktiku jazyka (7AL, 7ALE - česká i anglická mutace):

doc. Justin Quinn, Ph.D.

Zdůvodnění:

Odstupuje na vlastní žádost.

5.8. Návrh na pověření členstvím v oborové radě studijního programu Aplikovaná lingvistika se zaměřením na didaktiku jazyka (7AL, 7ALE - česká i anglická mutace):

doc. PhDr. Mgr. Simona Koryčánková, Ph.D.

Zdůvodnění:

Docentku Koryčánkovou jako významnou odbornici v oboru lexikologie, stylistika a didaktika ruštiny považujeme za vhodnou a pro OR přínosnou náhradu za rezignujícího člena OR doc. Justina Quinna. Doc. Koryčánková má odpovídající odbornou a publikační činnost i pedagogické zkušenosti, vzhledem ke stoupajícímu zájmu o didaktiku ruštiny ze strany uchazečů považujeme její zapojení do OR za přínosný krok.

5.9. Návrh na odvolání člena oborové rady studijního programu Historické vědy, oboru České dějiny: (tříletá a čtyřletá délka studia, česká a anglická mutace)

prof. PhDr. Jaroslav Kučera, CSc.

Zdůvodnění:

Rezignace z důvodu odchodu do důchodu.

5.10. Návrh na pověření členstvím v oborové radě studijního programu Historické vědy, oboru České dějiny: (tříletá a čtyřletá délka studia, česká a anglická mutace)

prof. PaeDr. Miroslav Vaněk, Ph.D.

Zdůvodnění:

Doplnění externího člena OR po rezignaci prof. Kučery.

6. Návrh na složení komise pro habilitační řízení a návrh témat habilitační přednášky pro habilitační řízení pana Mgr. Karla Černého, Ph.D. (Katedra sociologie, Fakulta humanitních studií UK) pro obor Sociologie:

Habilitační práce: Jezídové – komunita na útěku

6.1. Návrh komise

Předseda:

prof. PhDr. Tomáš Halík, Th.D., Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

Členové:

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc., České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií,

doc. PhDr. Marek Skovajsa, PhD., Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Fakulta humanitních studií,

doc. PhDr. Miloš Mendel, CSc., Masarykova univerzita,

a doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D., Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.

6.2. Návrh přednášek (dle preference uchazeče)

1. Nestabilita na Blízkém východě: Strukturální příčiny a nerovnoměrná modernizace 1960-2015
2. Džihád v pojetí představitelů českých muslimů
3. Kariéra sociologických teorií revoluce

Návrh tří habilitačních přednášek v příloze č. 5.

Podklady k dispozici na intranetu VR FF UK.

7. Návrh na změnu postu předsedy v komisi pro habilitační řízení pro habilitační řízení paní Mgr. Heleny Březinové, Ph.D. (FF UK) pro obor Germánské literatury:

Předsedkyně:

prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc., v důchodu.

Členové:

doc. PhDr. Viola Čapková, PhD., Univerzita v Turku,

doc. PhDr. Margita Gáborová, CSc., Univerzita Komenského v Bratislavě,

doc. PhDr. Miluše Juříčková, CSc., Masarykova Univerzita

a prof. PhDr. Milan Tvrdlík, CSc., Univerzita Karlova.

Zdůvodnění:

Prof. Tvrdlík podal rezignaci na post předsedy komise.

Podklady k dispozici na intranetu VR FF UK.

8. Akreditace

8.1. Návrhy na změnu garanta (mimo akreditace)

Název SP	Typ SP	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SP	Návrh na jmenování garanta SP
Psychologie	Bc.	3	cs	PhDr. Markéta Niederlová, Ph.D.	Mgr. Lea Takács, Ph.D.
Filozofie B6101	Bc.	3	cs	doc. MUDr. Štěpán Špinka, Ph.D.	doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D.
Filozofie N6101	NMgr.	2	cs	doc. MUDr. Štěpán Špinka, Ph.D.	doc. Mgr. Jan Palkoska, Ph.D.

9. Různé

Přílohy

Příloha č. 1

Cca v 10.15 hodin jmenovací řízení paní **doc. PhDr. Evy Voldřichové Beránkové, Ph.D.** pro obor **Románské literatury**.

Komise:

Předseda:

prof. PhDr. Petr Kyloušek, CSc., FF Masarykova univerzita

Členové:

prof. PhDr. Anna Housková, CSc., FF Univerzita Karlova,

prof. PhDr. Karel Thein, Ph.D., FF Univerzita Karlova,

prof. PhDr. Zuzana Malinovská, CSc., FF Prešovská univerzita v Prešove

a prof. Mgr. Jiří Špička, Ph.D., FF Univerzita Palackého v Olomouci.

Autoři doporučujících dopisů:

Professeur Jean-François Chassay, Université du Québec à Montréal

Professeur Alain-Patrick Olivier, Université de Nantes

Professeur Xavier Galmiche, Sorbonne-Université

Professeur Marie-Françoise Melmoux-Montaubin, Université de Picardie Jules Verne

Professeur Sándor Albert, Szegedi Tudományegyetem

Professeur Sylviane Coyault, Université Clermont Auvergne

Téma přednášky:

Quebecká literatura mezi centrem a periferií.

Příloha č. 2

Jméno a příjmení s tituly: **doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.**

Název profesorské přednášky: **Quebecká literatura mezi centrem a periferií**

Text tezí:

Dějiny frankokanadského písemnictví lze chápat jako proces postupné „deperiferizace“ vůči čtyřem tradičním a jednomu současnému mocenskému centru:

Francie: V letech 1534-1763 byla koloniální velmocí, jež ovládala území tzv. „Nové Francie“ zahrnující většinu dnešní Kanady a francouzskou Louisianu od Velkých jezer až k Mexickému zálivu. I když pařížská kulturní nadvláda v některých oblastech trvá dodnes, od druhé světové války se quebecká nakladatelství a vydavatelství začala pomalu vymaňovat ze závislosti na Francii. Tzv. „Klidná revoluce“ (1960-70) Frankokanadany posunula směrem k samostatnějšímu knižnímu trhu a k velmi sebevědomé kulturní politice směrem do zahraničí. Ve srovnání s ostatními frankofonními zeměmi (Belgie, Švýcarsko, Maghreb, subsaharská Afrika atd.) jde o zcela unikátní počín.

Velká Británie: Po vítězství v Sedmileté válce (1763) přešla většina Kanady pod britskou správu. Formálně je hlavou státu dodnes britský panovník, protože Kanada od roku 1931 patří do Commonwealthu. V praxi však země prošla revolučními konflikty, ústavními reformami a hlavně dlouhým procesem ustavování národní kultury (1840-1930), v jehož důsledku je dnes na Velké Británii politicky i kulturně nezávislá.

Vatikán: Ve frankofonní části Kanady hrála katolická církev od druhé poloviny 18. století roli jediného obránce proti jazykové a náboženské asimilaci obyvatelstva do anglofonní a protestantské většiny. Až do šedesátých let 20. století tak měla monopol v oblasti školství, zdravotnictví, sociální i kulturní politiky. Ještě v roce 1959 vedl quebeckou vládu ultramontanista Maurice Duplessis, s jehož dědictvím (hospodářský růst, modernizace a urbanizace země, ale také cenzura, masové mizení „nežádoucích“ dětí v sirotčincích nebo kulturní genocida Prvních Národů) se quebecká literatura vypořádává dodnes.

Anglofonní Kanada: Jedním z cílů Klidné revoluce bylo zvrátit dominanci anglofonní protestantské menšiny nad mnohem početnější, ale zároveň chudší a méně vzdělanou frankofonní většinou v zemi. Už od 19. století vedli katoličtí Frankokanadané proti svým vlivnějším spoluobčanům tzv. „válku kolébek“. O sto let později se mnohonásobně populační „přečíslení“ anglofonní menšiny vtělilo i do politických a kulturních ambicí frankofonů. Teprve v nedávné době začalo docházet k jistému přehodnocování vztahů mezi „dvěma samotami“ (MacLennan) a k větší míře kulturní spolupráce napříč jazykovou hranicí. Anglokanadští ale i jidišofonní spisovatelé Montrealu jsou cca od roku 2000 včleňováni do quebeckých učebnic a literárního kánonu.

Spojené státy americké: Po počátečním období „vlídné lhostejnosti“ (Lanctot) vztah quebeckých elit ke Spojeným státům osciloval mezi obdivem (liberálové) a strachem ze stále mocnějšího souseda (konzervativci). V dnešní quebecké literatuře hrají cesty do USA jednoznačně iniciační roli a stávají se pevnou součástí hledání individuální i kolektivní identity. Zajímavá je rovněž dvojí sebe-stylizace řady quebeckých autorů, kteří ve vztahu ke Spojeným státům zdůrazňují vlastní kulturní „francouzskost“ (*francité*), zatímco v polemikách s Paříží sázejí na americkou kartu (*américanité*).

Až do období Klidné revoluce se quebecká literatura do značné míry profilovala jako nástroj národního sebeutváření a byla nesena něčím, co bychom mohli přirovnat k obrozeneckému étosu u nás. Teprve po dvou neúspěšných referendech o nezávislosti provincie (1980, 1995) se otevřela debata o „post-národní“ literatuře čerpající z celo-

amerického dědictví a čile vstřebávající podněty z ostatních světových literatur. Quebec se stává mezinárodní kulturní křižovatkou a velmi velkorysým útočištěm pro spisovatele z přistěhovaleckých diaspor (typicky Haiti, ale i Itálie, Blízký Východ, Čína, Latinská Amerika, frankofonní Afrika, apod.).

Paralelně s tímto vývojem se však od sedmdesátých let začínají probouzet i literatury **Prvních Národů a Inuitů**, vůči nimž Quebečané teprve hledají jasný postoj. Jazykově, nábožensky a kulturně minoritní provincie po staletí bojující o své místo na slunci se náhle musí smířovat s tím, že vůči těmto národům sama hraje roli (často velmi represivního) koloniálního centra.

Současné dialektické kolísání Quebecu mezi periferií (zejména ve vztahu k USA) a centrem (vůči autochtonním kulturám) s sebou nese zajímavé proměny historických i literárních paradigmat: Začíná se mluvit o tzv. „dlouhé historii“ (Bouchard), která se nezapočala Cartierovým „objevením“ kontinentu, ale zahrnuje i zkušenosti Prvních Národů. Frankokanadští spisovatelé nalézají četné styčné body mezi vlastní tvorbou a literaturami latinskoamerických zemí, které po léta zůstávaly ve stínu soupeření mezi frankofony a anglofony. Postmoderní koncept „migrujících literatur“ (*littératures migrantes*) se odděluje od jakýchkoli národních, etnických či náboženských konotací a začíná zahrnovat i domácí quebecké autory, kteří se zabývají problematikou zmnožení identit, exilu, plurilingvismu atd. Rozvíjejí se projekty sdíleného psaní spojující domorodé spisovatele (Natasha Kanapé Fontaine, Michel Jean, Sylvain Rivard) s jejich quebeckými protějšky (Louis Hamelin, Jean Bédard, Éric Plamondon, Tristan Malavoy) a které do budoucna implikují nemalé změny v literárních žánrech a stylech. Nejnovější trend posledních cca deseti let pak představuje koncept „zdivočení“ (*ensauvagement*), který si na jedné straně ironicky pohrává s rousseauovskými představami o ušlechtilém divochovi (*Bon Sauvage*), ale na straně druhé začíná do literatury vnášet nové přístupy k Americe jako kontinentu, k lokální přírodě, klimatu a budoucímu soužití s Prvními Národy. Když frankoquebečtí spisovatelé společně se svými autochtonními kolegy provolávají, že „Všichni jsme divoši“ (*Nous sommes tous des sauvages*, 2011), zvláště ironickým způsobem zúročují své několikasetleté zkušenosti kulturní periferie. (Viz inspekční zpráva mimořádného guvernéra lorda Durhama z roku 1837, podle níž byli Quebečané „lidem bez dějin a literatury“.) S jistou mírou nadsázky by se dalo říci, že Frankokanadčanům se dnes naskýtá jedinečná příležitost přestat se ve vztahu k Prvním Národům a Inuitům dopouštět stejných chyb nebo dokonce zločinů, jichž byli sami obětí v minulosti. Má v sobě Quebec – teprve nedávno se vymanivší z velmi periferního postavení vůči pěti mocným centrům – dostatek velkorysosti a empatie, aby svou vlastní roli kulturního centra zvládl se ctí?

Příloha č. 3

Cca v 11.30 hodin jmenovací řízení pana **doc. Mgr. Václava Cvrčka, Ph.D.** pro obor **Český jazyk**.

Komise:

Předseda:

prof. Dr. Tilman Berger, Universität Tübingen, BRD.

Členové:

prof. PhDr. Eva Hajičová, DrSc., MFF UK,

prof. Dr. Roland Meyer, Humboldt-Universität zu Berlin, BRD,

doc. PhDr. Klára Osolsobě, Dr., Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

a doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D., Filozofická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

Autoři doporučujících dopisů:

Prof. Laura A. Janda, Institutt for språk og kultur, UiT The Arctic University of Norway,

Prof. Neil Bermel, School of Languages & Cultures, University of Sheffield, UK

Prof. PhDr. Jarmila Panevová, DrSc., ÚFAL MFF UK

Téma přednášky:

Výzkum prokremelského narativu antisystémových webů na základě srovnávání asociativních polí

Příloha č. 4

Jméno a příjmení s tituly: **Doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.**

Název profesorské přednášky: **Výzkum prokremelského narativu antisystémových webů na základě srovnávání asociativních polí**

Text tezí:

Segment tzv. antisystémových zpravodajských webů (cf. Šlerka 2019) je v českém internetovém prostoru viditelně přítomný od desátých letch 21. století. Jeho vzestup bývá dáván do souvislosti se zahraničněpolitickými aktivitami Ruska na východě Ukrajiny a jako jeho hlavní cíl bývá označováno šíření nepravdivých zpráv (fake news) a proruského (či protievropského) narativu v českém prostředí. Lingvistickou analýzu těchto webů (např. aeronet.cz, pravyprostor.cz, infokuryr.cz apod.) je možné provádět v zásadě až od doby zveřejnění každodenně aktualizovaného korpusu ONLINE (Cvrček – Procházka 2020), který souhrnně mapuje českou internetovou mediální scénu. Přednáška se zaměří zejména na metodologické možnosti lingvistické analýzy diskurzu anti-systémových webů a jejich porovnání s narativy, které nacházíme v hlavním proudu internetové žurnalistiky.

Lingvistická analýza diskurzu prošla s nástupem rozsáhlých elektronických textových korpusů v 90. letech 20. století poměrně radikální proměnou. Zatímco do té doby byla převažujícím výzkumným rámcem kritická analýza diskurzu, pracující zejména kvalitativně (dnes např. Reisigl & Wodak 2016; van Dijk 2016), od počátku milénia můžeme identifikovat hned několik škol, které se hlásí ke kvantitativnější a exploratorní korpusové analýze (Corpus-assisted discourse analysis, CADS, např. Baker & McEnery 2005; Partington 2004).

Východiskem velké části korpusových analýz diskurzu, na němž budeme stavět i při studiu antisystémových webů, je identifikace klíčových slov (keywords). Jedná se o slova, která nacházíme v analyzovaném textu s frekvencí, která nápadně převyšuje to, co bychom očekávali při srovnání s referenčním korpusem (Scott & Tribble 2006). Tato čistě kvantitativní analýza využívající základní metody inferenční statistiky (Fidler & Cvrček 2015) pomáhá odhalit ty jednotky v textech, které poukazují na jeho základní témata, příp. jsou nějak svázané s jeho žánrem. Samotná klíčová slova k interpretaci diskurzu ovšem většinou nestačí, k tomu je třeba znát kontext, v němž se vyskytují.

Nejjednodušší cestou k poznání kontextu je manuální průzkum konkordancí, tj. čtení úseků textu, v nichž se klíčová slova vyskytují. Tato metoda je velmi pracná a nepoužitelná v případě rozsáhlejších dat, proto badatelé raději volí přístup umožňující sumarizovat kontext klíčového slova ve všech jeho realizacích, např. pomocí analýzy kolokací, vztahů mezi klíčovými slovy v blízkém kontextu (tzv. KW links) apod. Problematickým aspektem všech těchto metod je absence spolehlivých evaluativních technik, které by pomohly odlišit jevy relevantní a spolehlivé od nahodilých.

Vhodným řešením těchto nedostatků může být tzv. Market-basket analysis (MBA), což je data-miningová technika používaná původně v marketingu (Han et al., 2011: 244; Miner, 2012: 917). Při aplikaci na novinové články je jejím cílem objevovat pravidelně se opakující souvškyty klíčových slov v textech zkoumaného korpusu, a zjišťovat tak míru systematické asociace mezi nimi pomocí kvantitativních metod (Cvrček & Fidler 2022). Na základě těchto údajů lze pak porovnávat zapojení prominentních konceptů do asociativních polí v rámci antisystémových a mainstreamových portálů, tedy identifikovat rozdíly v jejich rámování (framing).

Pomocí MBA můžeme sledovat jak odlišné asociační rámce u jednotlivých slov, tak obecnější diskurzí strategie. Např. slovo *migrant* se (v období od října 2017 do října

2018) objevuje v hlavním proudu s asociacemi odkazujícími k evropským debatám o migraci (*summit, EU, evropský* apod.), příp. reflektujícími konkrétní situaci migrantů (*lod', Itálie*); anti-systémové weby naproti tomu akcentují soudě podle asociací se slovem *migrant* jejich domnělý původ (*Afrika*), snahu o získání statutu azylanta (*azyl, žadatel*), příp. zdůrazňují disentní hlas v EU (*Maďarsko*). Z těchto indicií lze poskládat textový obraz *migranta* v obou typech médií a rekonstruovat asociační rámec, do něhož je zasazen. Na obecnější rovině lze pak pomocí MBA ukázat tendenci antisystémových webů zahlcovat diskurz velkým počtem různorodých asociací často pocházejících z věcně zcela nesouvisejících domén. Pravděpodobným cílem této strategie je propojovat v zásadě apolitické či neutrální koncepty s dlouhodobě budovaným protizápadním či proruským narativem (srov. v roce 2020 se objevující asociace spojující koronavirovou pandemií s konfliktem na východní Ukrajině).

Literatura:

Baker, P. – McEnery, T. 2005. A corpus-based approach to discourses of refugees and asylum seekers in UN and newspaper texts. *Journal of Language and Politics* 4(2), 197–226.

Cvrček, V. – Fidler, M. 2022 (v tisku). No keyword is an island: In search for covert associations. *Corpora* 17(2).

Cvrček, V. – Procházka, P. 2020: *ONLINE: monitorovací korpus internetové češtiny*. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK.

Fidler, M. – Cvrček, V. 2015. A Data-Driven Analysis of Reader Viewpoints: Reconstructing the Historical Reader Using Keyword Analysis, *Journal of Slavic Linguistics* 23(2), 197–239.

Han, J. – Kamber, M. – J. Pei. 2011. *Data Mining: Concepts and Techniques*. Haryana/Burlington: Morgan Kaufmann.

Miner, G. 2012. *Practical text mining and statistical analysis for non-structured text data applications*. Waltham: Academic Press.

Partington, A. 2004. Corpora and discourse, a most congruous beast. In *Corpora and discourse*. Bern: Peter Lang 11–20.

Reisigl, M. – Wodak, R. 2016. The discourse-historical approach (DHA). In Wodak, R. – Meyer, M. (eds): *Methods of Critical Discourse Studies*. London: Sage, 23–61.

Scott, M. – Tribble, C. 2006. *Textual Patterns: Key words and corpus analysis in language education*. Philadelphia: John Benjamins.

Šlerka, J. 2019. *Typologie domácích zpravodajských webů*. <https://www.nfnz.cz/studie-a-analyzy/typologie-domacich-zpravodajskych-webu/>

van Dijk, T. A. 2016. Critical discourse studies: a sociocognitive approach. In Wodak, R. – Meyer, M. (eds): *Methods of Critical Discourse Studies*. London: Sage, 62–85.

Příloha č. 5

Návrh tří habilitačních přednášek: **Mgr. Karel Černý, Ph.D.**

Název přednášky A: Nestabilita na Blízkém východě: Strukturální příčiny a nerovnoměrná modernizace 1960-2015

Abstrakt: Od vypuknutí Arabského jara se Blízký východ jeví jako politicky nestabilní, nepředvídatelný a hroutící se světový makro-region. Přednáška osvětluje hlubší strukturální příčiny této nestability, jež se vnějšně manifestuje protesty, revolucemi či občanskými válkami, jež se regionem šíří po roce 2011. Cílem přednášky je nastínit hlavní faktory toho, proč se během Arabského jara začaly hroutit autoritářské režimy a proč se namísto nich nedaří etablovat ani stabilní demokracie, ani stabilní diktatury. Nabízená hypotéza pracuje s představou vysoce nerovnoměrné dlouhodobé sociální změny. Právě na Blízkém východě totiž došlo k největšímu rozpojení tempa demografického, sociálního, ekonomického a politického vývoje, které kulminovalo před propuknutím Arabského jara. Jelikož se protesty a další repertoáry vyhocené soupeřivé politiky během roku 2011 rychle rozšířily po celém jazykově, kulturně a mediálně propojeném regionu, jakkoliv v různé intenzitě a podobě, za hlavní jednotku analýzy pokládáme širší Blízký východ (Střední východ a severní Afrika, tzv. MENA) jako celek, nikoliv jednotlivé národní státy. Nabízená hypotéza je výsledkem propojení kritického čtení modernizačních teorií první vlny a koncepce tzv. rozmanitých modernit. Vymezuje se přitom proti tezi o tzv. autoritářské stabilitě, která dominovala (a zdá se, že opět dominuje) v blízkovýchodních studiích.

Název přednášky B: Džihád v pojetí představitelů českých muslimů

Abstrakt: Přednáška vychází z rozhovorů s představiteli českých muslimských organizací a zabývá se tím, jak moc pluralitně interpretují koncept džihádu, jak by podle nich měl být koncept uplatňován v praktickém jednání a jaké faktory tyto interpretace a jejich rozmanitost ovlivňují. Kvalitativní metodologií analyzovaná data ukazují, že džihád chápou zároveň v širokém (bohulibé úsilí věřících) i úzkém pojetí (ozbrojený boj). Na půdorysu širokého pojetí pak vykryštalizovaly tři možné typologie klasifikující různé formy džihádu, umožňující uvažovat o jejich hierarchii. Pokud jde o úzké pojetí, konsensus se týká jeho přípustnosti v sebeobraně. Naopak je tendence odmítat útočný džihád, zejména při šíření víry. Slabý konsensus se týká podmínek, za jakých lze džihád vyhlásit a vést. Zejména nepanuje shoda na tom, jaká autorita může džihád vyhlášovat a zda vůbec taková autorita dnes existuje. Absence konsenzu se týká také toho, zda džihád vedou jen státní aktéři, nebo také ti nestátní. Interpretační pluralitu podle mého zjištění ovlivňuje pět faktorů: vztahování se k různým autoritám a právním školám; vztahování se k různým etickým principům; různost interpretace islámských dějin; různorodost interpretací současné politické reality; vztahování se k různým publikům.

Název přednášky C: Kariéra sociologických teorií revoluce

Abstrakt: Přednáška si klade za cíl kriticky nastínit kariéru sociologických teorií revoluce. Motivací pro výklad je nespokojenost s dominujícím členěním teorií revoluce na čtyři hlavní vlny (generace), jež se prosadilo zejména v americké sociologii. Důraz výkladu je přitom kladen na způsob, jakými jednotlivé teorie vysvětlují příčiny revolucí, spíše než jejich průběh či výsledek. Výklad zároveň respektuje chronologii. Postupuje proto od starších teorií k těm novějším ve snaze nabídnout alespoň hrubou představu vývoje těchto teorií v post-klasickém období sociologie. Začíná tedy behaviorálním (20.

léta 20. století) a sociálně-psychologickým pohledem (60. léta). Následuje v sociologii méně známý ekonomický pohled Mancura Olsona a modernizační pohled S. P. Huntingtona (začátek a konec 60. let). Vedle dnes již klasických sociologických pohledů státo-centrických a strukturálních (70. a 80. léta) budou ve druhé části přednášky představeny novější paradigmatické „obraty“, ať již ke kultuře, demografii, genderu, environmentálním krizím či novým médiím (od 80. let 20. století do současnosti).